

Fondsbevillinger til forskning 2023

April 2025

Indholdsfortegnelse

Indledning	03
Hovedpointer	04
Fondsbevillinger til forskning	05
Støtteområder, virkemidler og modtagere af fondsmidler	07
Fondsbevillinger til grøn forskning	12
Fondene bag bevillinger til forskning	14
Fondenes støttes til forskning sammenlignet med det offentlige	17
Definitioner, metode og kildegrundlag	19

Indledning

For tredje år i træk bevilgede fondene mere end 10 mia. kr. til forskning

Forskning spiller en afgørende rolle i at løse tidens store udfordringer – fra klima og sundhed til ny teknologi og samfundsudvikling.

I 2023 bidrog danske fonde med 10,6 mia. kr. til forskning og innovation. Det bevilgede beløb til forskning var større end i perioden 2019-2021, hvor niveauet var ca. 8 mia. kr. i gennemsnit om året. Sammenligner man alene med 2022, skete der et fald på 8 % (fra 11,5 mia. kr. i 2022). Det er primært bevillinger til forskning inden for grøn transport og omstilling af landbruget, der er gået tilbage fra 2022 til 2023.

Ser man samlet på forskningsmidlerne fra den offentlige sektor og fonde i det danske samfund, steg de til 37,6 mia. kr. i 2023 fra 37,1 mia. i 2022, hvilket skyldes en stigning i de offentlige forskningsmidler.

I 2023 tegnede der sig yderligere to tendenser i fondenes støtte til forskning. Sundhed blev igen i 2023 det største fagområde målt på forskningsmidler og modtog 1 mia. kr. mere end i 2022. Det inkluderede bl.a. bevillinger til forskning i hjernesundhed. Det fortsat høje støtteniveau understreger, at sundhedsvidenskab er et centralt fokusområde for fondene. Samtidig faldt forskningsmidlerne til uddannelse og folkeoplysning på baggrund af ekstraordinært store forskningsbevillinger til uddannelse og folkeoplysning i 2022.

En stor andel af de samlede, bevilgede fondsmidler er registreret under "andre formål" hvilket bl.a. afspejler, at flere typer af forskning er vanskelige at placere i Fondsstatistikken, herunder grundforskning, tværfaglige forskningsindsatser mv.

Om analysen

Hvert år udarbejder Fondenes Videnscenter analyser af fondenes bevillinger. Denne analyse præsenterer statistiske opgørelser for bevilgede midler til forskning.

Frem til fondsstatistikken for 2021 lå forskningsbevillinger hovedsageligt under "videnskabelige formål" og i mindre grad under de støtteformål, forskningen vedrørte.

Fra og med fondsstatistikken 2022 blev formålet "Videnskabelige formål" nedlagt, og alle forskningsbevillinger bliver derefter placeret under det støtteformål, forskningsbevillingen vedrører. Forskningsbevillinger, der ikke passer ind under et støtteformål, placeres under "andre formål".

Ændringen i 2022 giver et bedre overblik over de samlede midler til de enkelte formål, men forskningsmidler er altså spredt ud over disse formål.

Vi har derfor udarbejdet denne analyse, der samler forskningsmidler på tværs af de forskellige støtteformål i et samlet overblik. Det er vigtigt at bemærke, at denne analyse IKKE kan sammenlignes med de tidligere analyser af videnskabelige formål, da al forskning ikke var samlet under "videnskabelige formål".

Denne analyse inkluderer både almennyttige og ikke-almennyttige bevillinger til forskning. Ud over denne særanalyse med fokus på bevillinger til forskning, udarbejder vi analyser om de samlede bevillinger, og vi dykker ned i bevillinger til øvrige støtteformål med stor fondsstøtte.

Vi håber, at du vil læse med og dykke ned i tallene!

Hanne Elisabeth Rasmussen
Direktør for Fondenes Videnscenter

Hovedpointer

Fondsbevillinger til forskning i 2023

1. Fondene bevilgede i alt 10,6 mia. kr. til forskning

De danske fonde bevilgede samlet set 10,6 mia. kr. til forskning¹ i 2023. Det svarer til et fald på 8 % i sammenligning med 2022, hvor det samlede beløb til forskning var 11,5 mia. kr. På trods af faldet lå bevillingsniveauet fortsat højt sammenlignet med perioden 2019-2021, hvor de samlede forskningsbevillinger var på ca. 8 mia. kr. Se side 6.

2. Flest midler gik til sundhedsforskning

Forskning vedrørende sundhedsformål modtog 6,5 mia. kr. fra fonde i 2023, en stigning på 1 mia. kr. fra året før. Sundhedsformål modtog 61 % af de samlede forskningsmidler. Natur-, miljø- og klimaforskning fik næstflest midler med 991 mio. kr., men oplevede et fald fra rekordåret 2022, hvor 1.107 mio. kr. gik til forskning under natur, klima og miljø.

Samtidig faldt fondsmidlerne til forskning under uddannelse og folkeoplysning fra 1.965 mio. kr. i 2022 til kun 403 mio. kr. i 2023. Dette fald skyldes store enkeltstående donationer til forskning i formålet i 2022. Se side 8.

3. Størstedelen af midlerne gik til offentlige institutioner

Offentlige institutioner modtog 8,2 mia. kr. i 2023, svarende til 77 % af de samlede midler til forskning. Det er en stigning fra 7,5 mia. kr. i 2022. Nonprofitorganisationer modtog næstmest med 457 mio. kr., en markant stigning fra 238 mio. kr. året før. Interne donationer faldt fra 1,6 mia. kr. i 2022 til 306 mio. kr. i 2023. Se side 10.

4. Danske modtagere modtog mest

Når vi ser på fordelingen af fondes bevillinger til danske modtagere af forskningsmidler, ser vi et fald i midler til danske modtagere på ca. 600 mio. kr. fra 2022 til 2023. Der er ligeledes et fald i midler til internationale modtagere fra 2022 til 2023. Der er dog stor usikkerhed i tallene vedrørende modtageres geografi i disse to år, i og med at "modtagere med ukendt geografi" stod for knap 2 mia. kr. i 2022 og 1,65 mia. kr. i 2023, efter ikke at have været en faktor i 2019-2021. Se side 11.

5. Forskningsmidlerne til grøn forskning faldt

Grøn forskning modtog markant færre midler i 2023 end i 2022. Samlet set faldt midlerne fra 2 mia. kr. i 2022 til 1,1 mia. kr. i 2023. Det største fald sås inden for grøn transport, som gik fra 393 mio. kr. i 2022 til blot 4 mio. kr. i 2023.

Bæredygtig fødevarereproduktion, landbrug og skovbrug, der tidligere modtog flest midler, faldt fra 517 mio. kr. til 244 mio. kr. Størstedelen af de øvrige områder, som naturbeskyttelse og miljøteknologi, oplevede ligeledes et fald i støtten². Se side 13.

6. Antallet af fonde der giver forskningsbevillinger er nogenlunde stabilt over fem år

529 fonde uddelte forskningsmidler i 2023. Det er 57 færre end i 2019. Der har dog både været stigninger og fald i perioden. Antallet af små fonde, der uddeler til forskning er faldet fra 400 fonde i 2019 til 270 fonde i 2023 (et fald på ca. 1/3), mens antallet af fonde, der støtter forskning, er vokset i alle andre grupper, fra de mindre til de meget store fonde,

De meget store fonde stod for 78 % af de samlede midler. De meget store fonde fastholder dermed en vigtig rolle i finansieringen af forskningsprojekter. Se side 15 og 16.

7. Fondes andel af forskningsfinansiering udgjorde 28 % i 2023

De samlede forskningsmidler fra fonde og det offentlige steg til 37,6 mia. kr. i 2023 fra 37,1 mia. kr. året før. Fondes andel af finansieringen faldt dog fra 31 % i 2022 til 28 % i 2023. Se side 18.

1) Bemærk, at når en bevilling indrapporteres til Fondsstatistikken kan den kun placeres ét sted, både i forhold til støtteområde, virkemiddel, modtagertype og -nationalitet. I praksis er det dog i stigende grad normalt, at den samme bevilling anvendes til f.eks. flere støtteområder, virkemidler og modtagertyper.

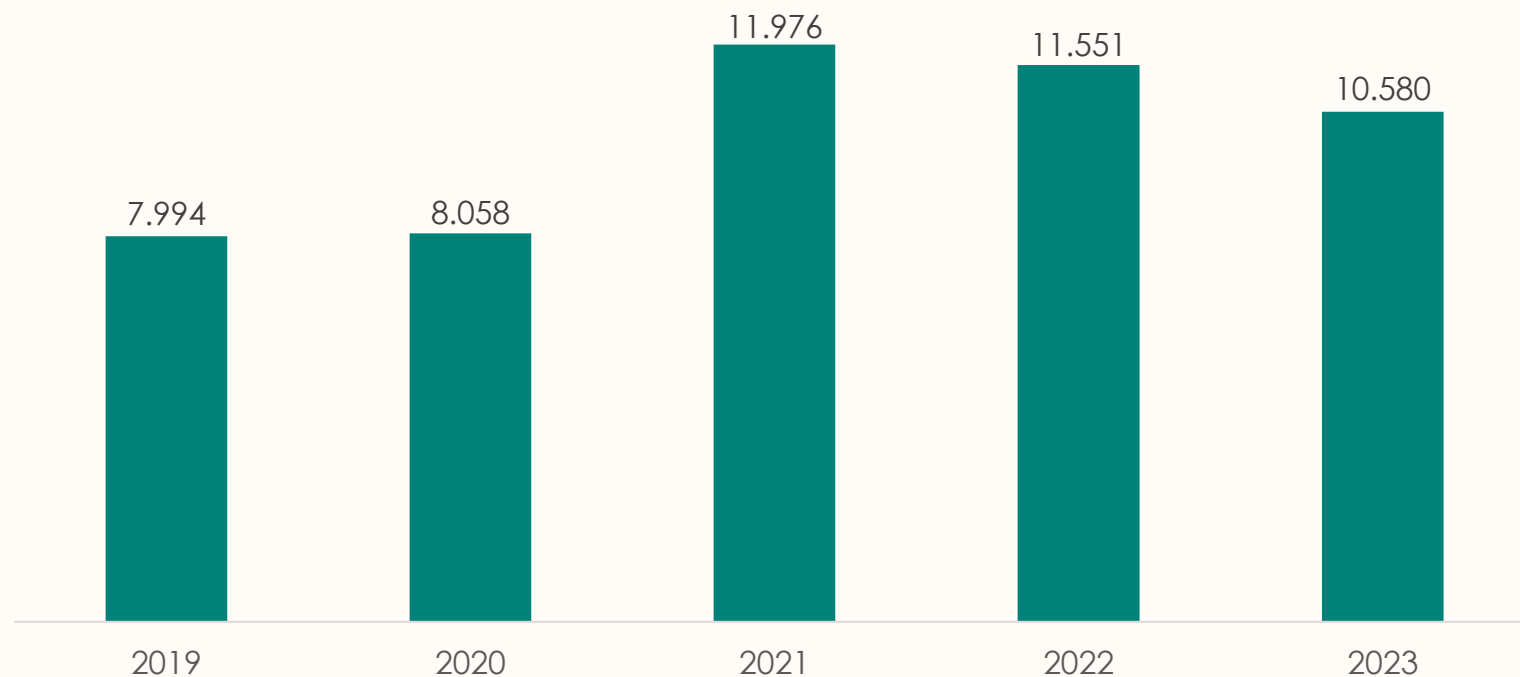
2) Ifølge Danmarks Statistik er opgørelsen af grøn forskning så ny, at der stadigvæk er relativt få indberetninger på området. Det vil kunne betyde større udsving i tallene år for år, indtil antal indberetninger er på et niveau hvor få bevillinger ikke kan gøre en stor forskel i årets tal.

The background features several thick, teal-colored wavy lines that curve across the page, creating a modern and abstract design.

Fondsbevillinger til forskning

Fondene bevilgede 10,6 mia. kr. til forskning i 2023

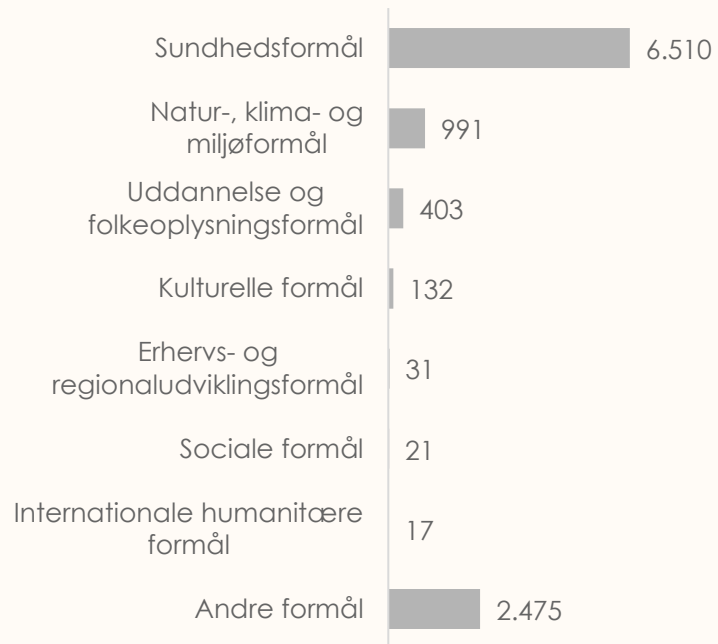
Figur 1: Bevilgede midler til sociale formål 2019-2023 (mio. kr.)

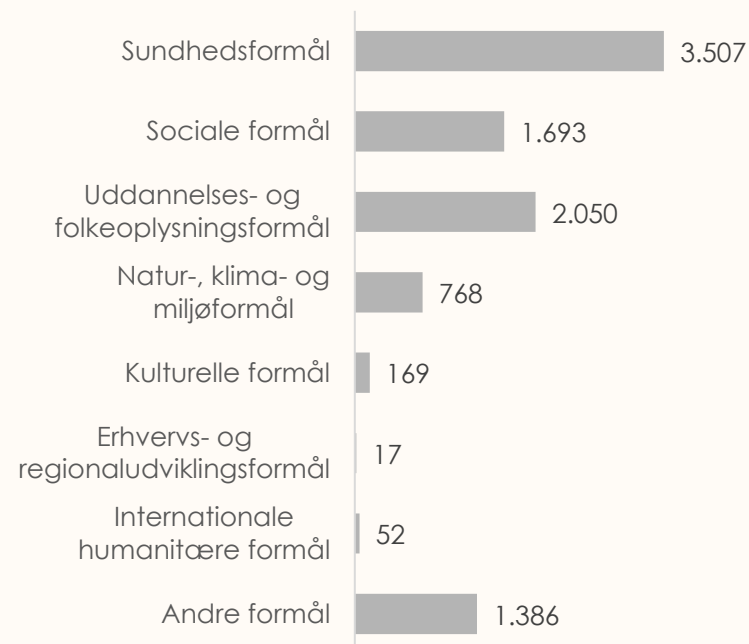
Støtteområder, virkemidler og modtagere af fondsmidler

Forskning vedrørende sundhedsformål fik flest midler i 2023

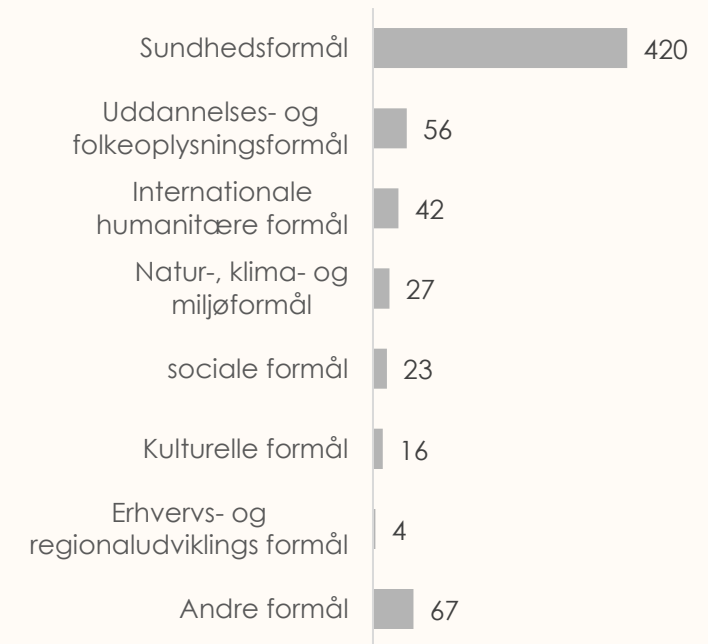
Figur 2: Bevilgede forskningsmidler fra fonde 2023 (mio. kr.)

Figur 3: Antal forskningsbevillinger fra fonde 2023

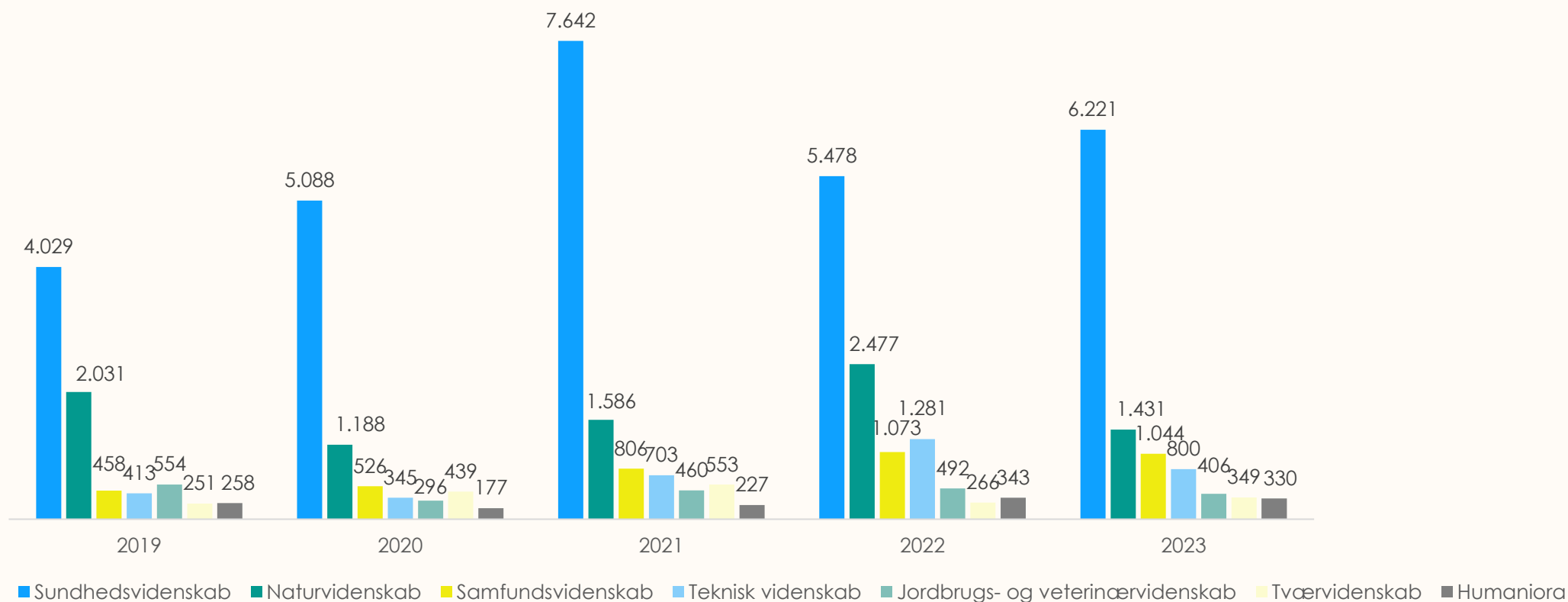

Figur 4: Antal fonde med forskningsbevillinger 2023³

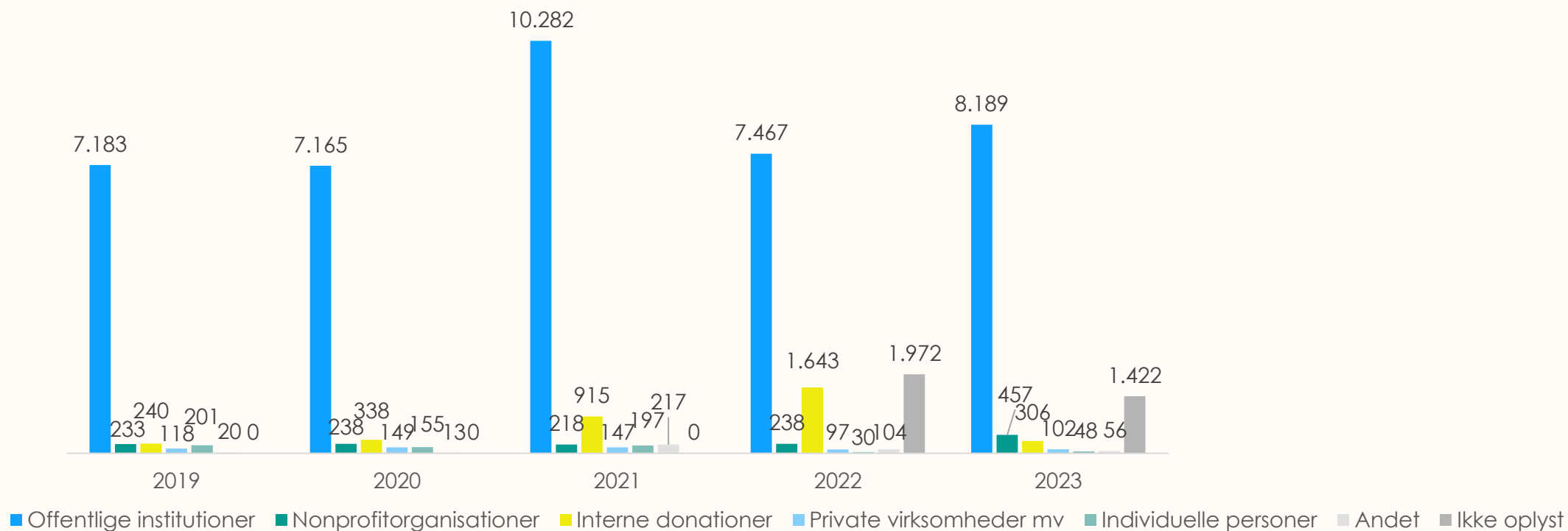
Flest forskningsmidler gik til sundhedsvidenskabelig forskning i 2023

Figur 5: Bevilgede fondsmidler i mio. kr. til forskning efter fagområde og år⁴

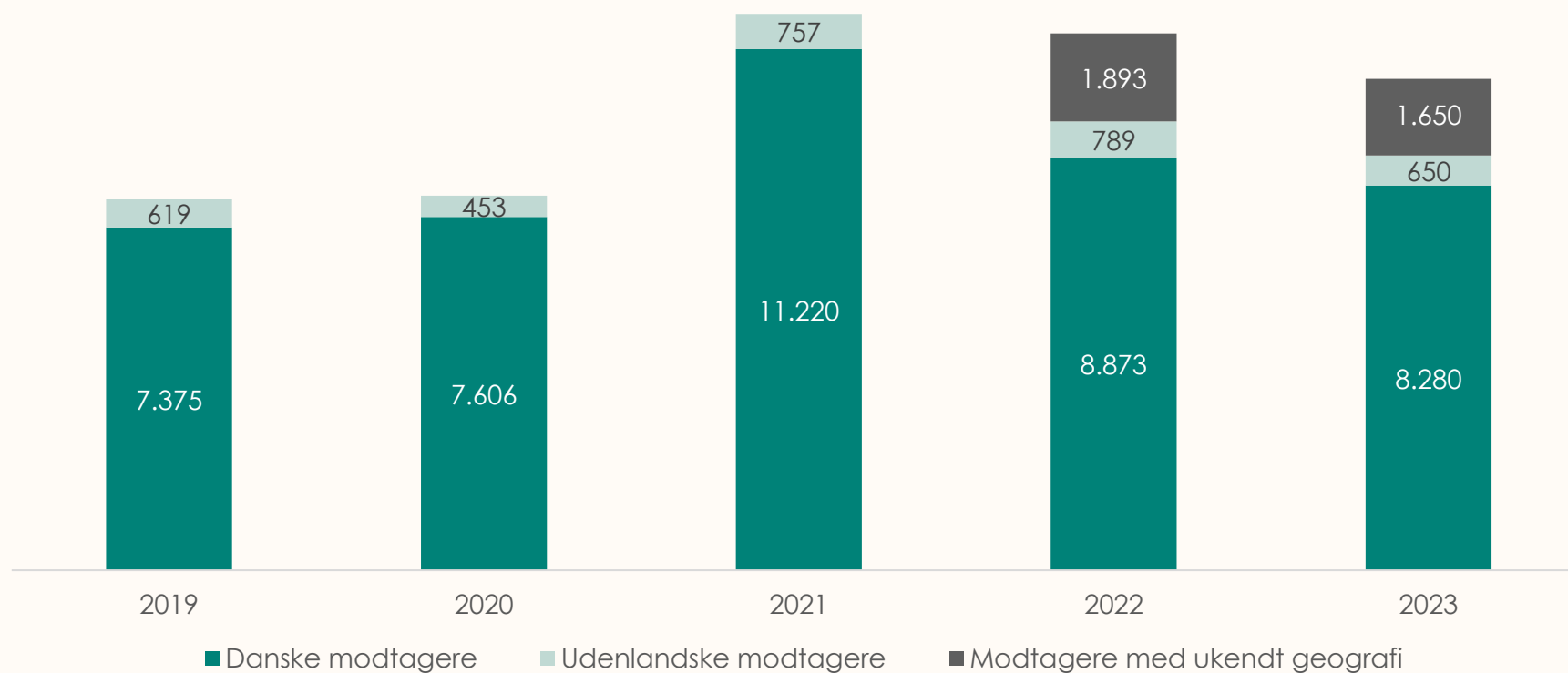
8,2 mia. kr. af fondsmidlerne til forskning gik til offentlige institutioner i 2023

Figur 6: Bevilgede fondsmidler i mio. kr. til forskning efter modtagertype og år

Størstedelen af midlerne til forskning gik til danske modtagere i 2023

Figur 7: Bevilgede fondsmidler 2019-2023 i mio. kr. til forskning fordelt efter nationalitet på registreret modtager⁵

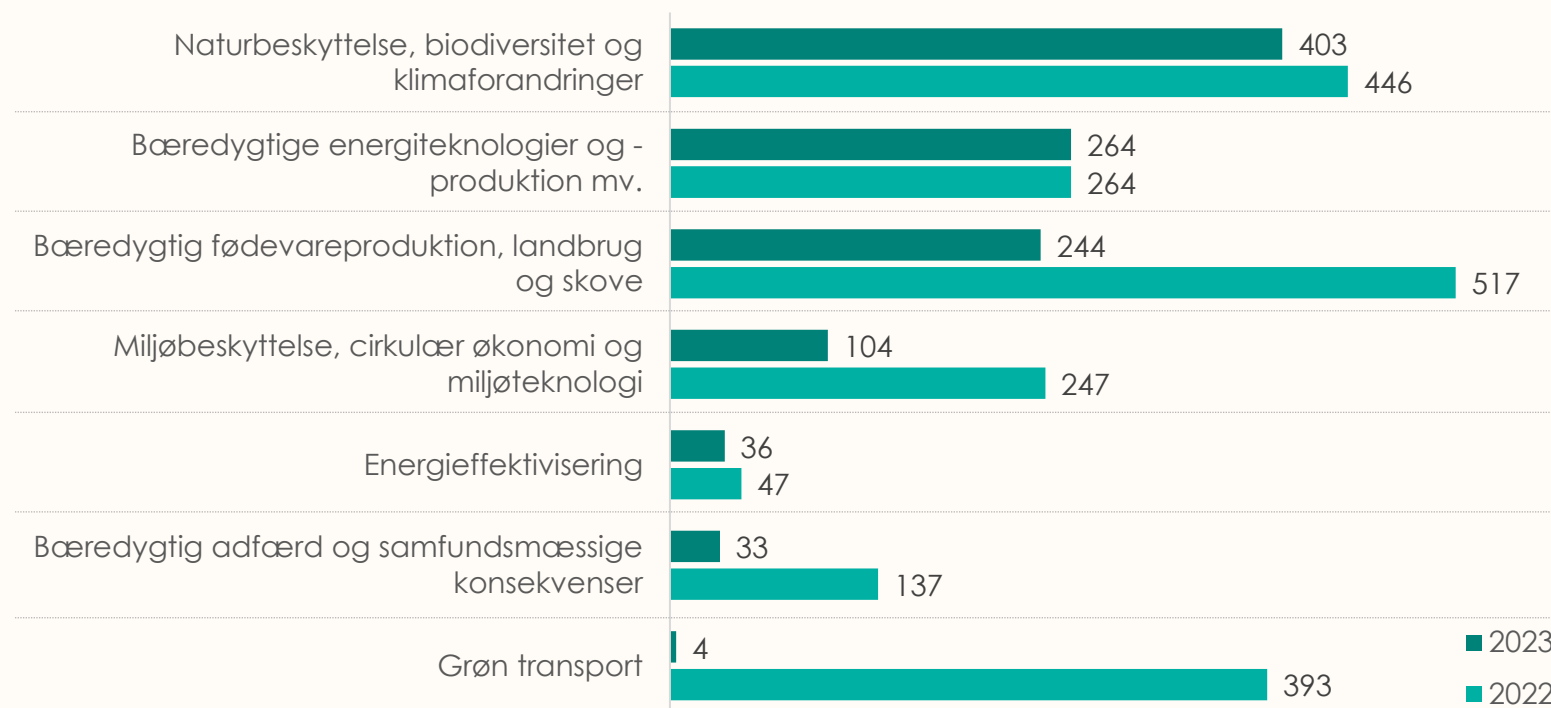

The background features two thick, teal-colored wavy lines. One line starts at the top center and curves downwards and to the right. The other line starts on the left side and curves downwards and to the right, ending near the bottom center.

Fondsbevillinger til grøn forskning

Fald i forskningsmidlerne til grøn forskning

Figur 8: Bevilgede forskningsmidler til grøn forskning i 2022 og 2023 i mio. kr. fordelt på underområder⁶

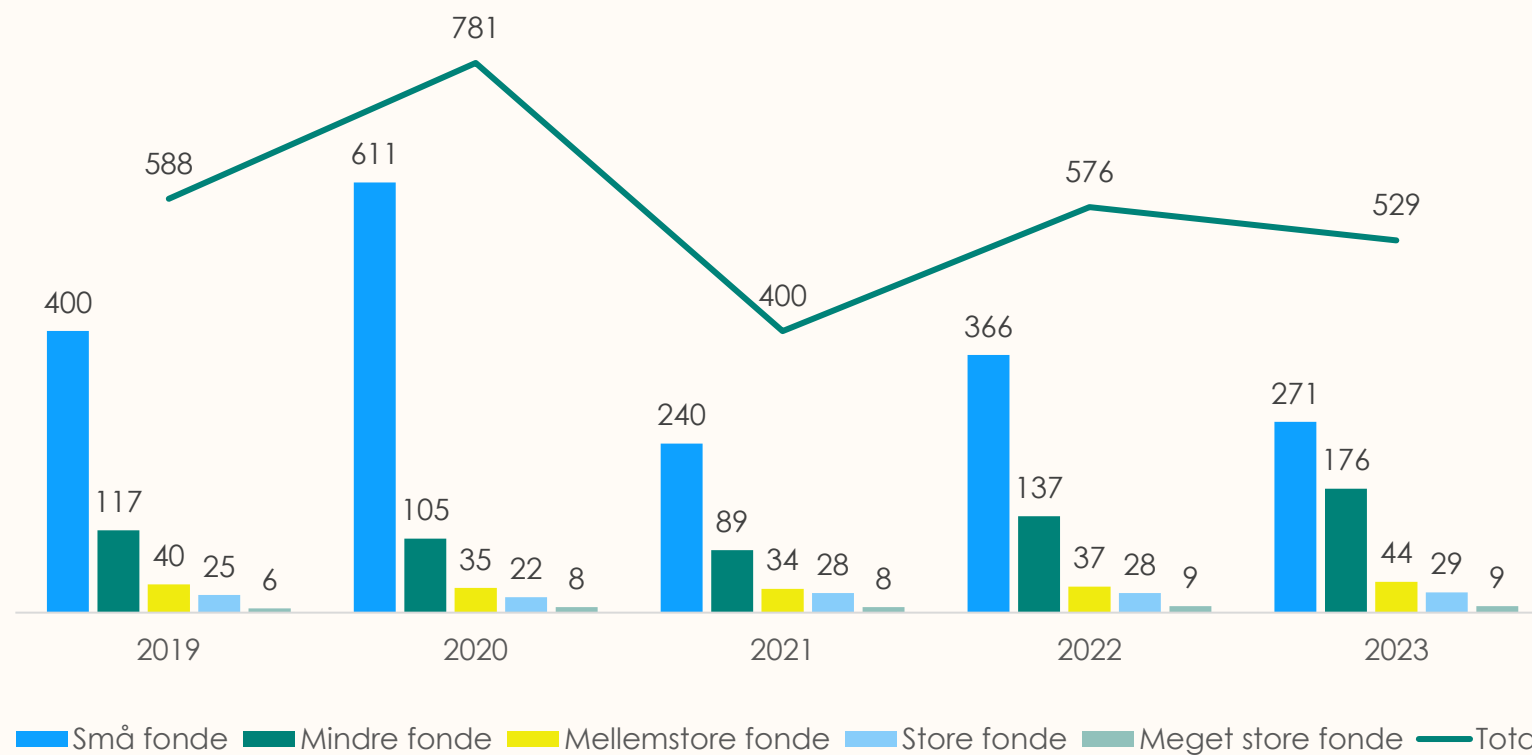

The background features several thick, teal-colored wavy lines that curve across the page, creating a modern and abstract design.

Fondene bag bevillinger til forskning

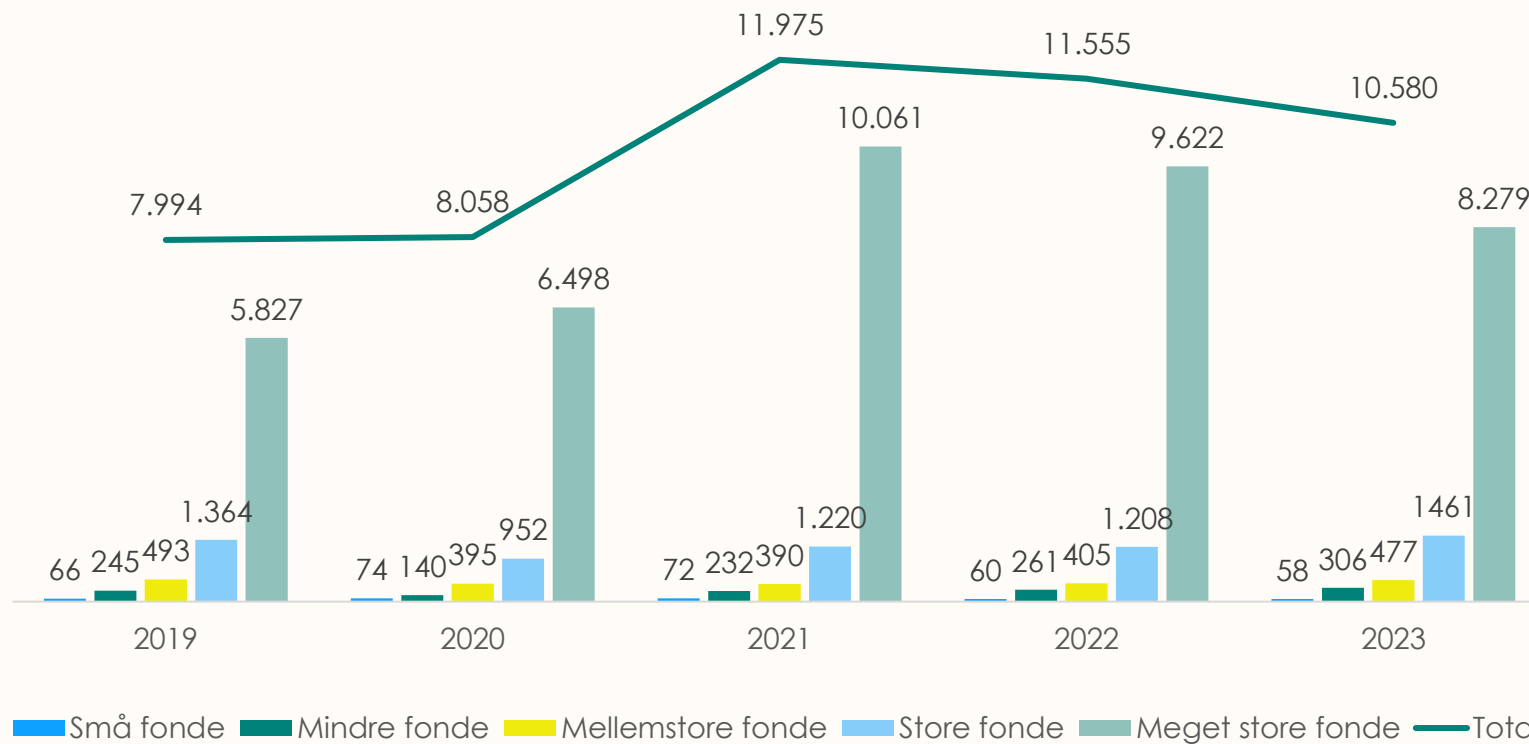
Lidt færre fonde bevilgede til forskning

Figur 9: Antallet af fonde, der har bevilget til forskning, grupperet efter fondenes individuelle bevillingsniveau og år⁷

De meget store fonde stod for 78 % af de bevilgede midler i 2023

Figur 10: Fondes bevilgede midler i mio. kr. til forskning, grupperet efter fondenes individuelle bevillingsniveau og år⁸

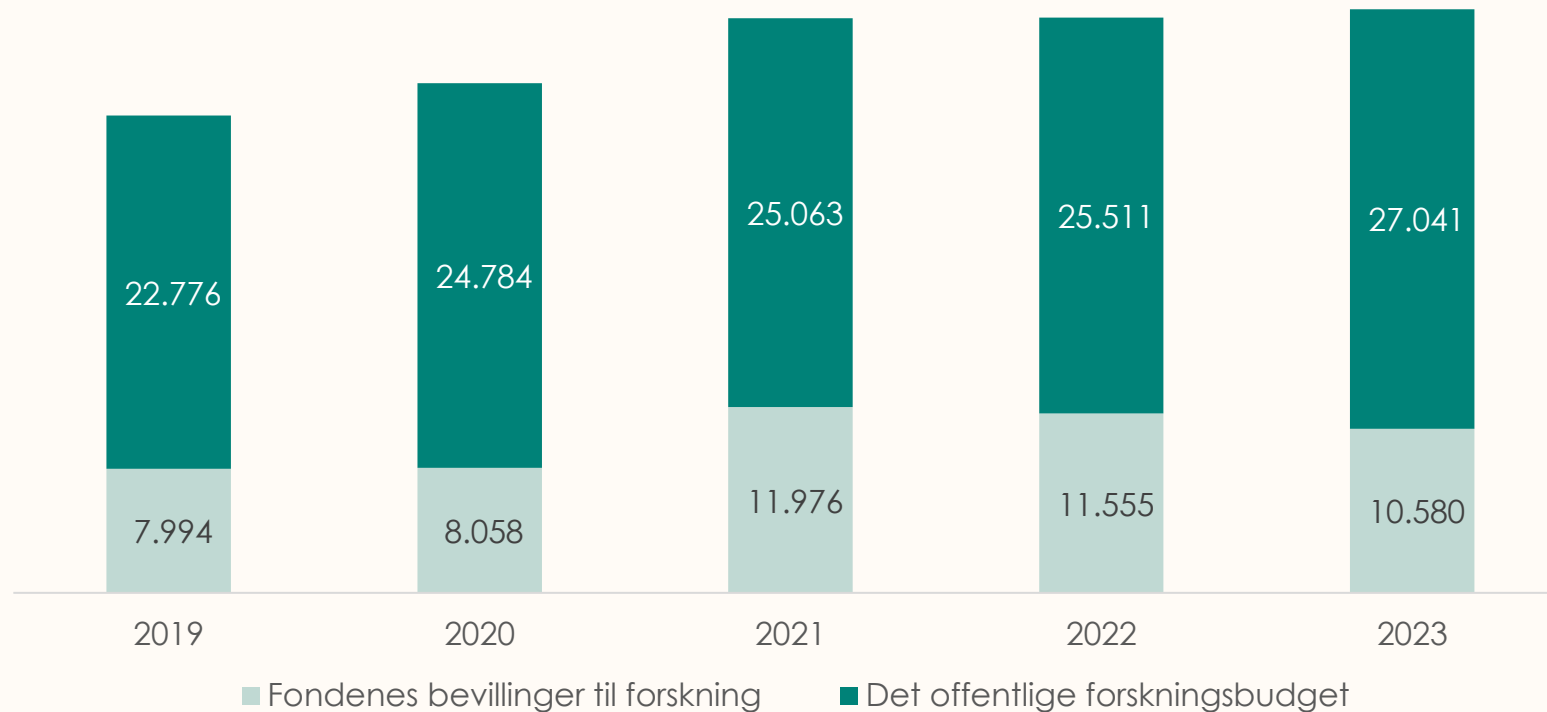

The background features several thick, teal-colored wavy lines that curve across the page, creating a sense of movement and depth. One line starts at the top center and curves downwards and to the right. Another line starts on the left side and curves downwards and to the right. A third line starts at the bottom left and curves upwards and to the right.

Fondenes støtte til forskning sammenlignet med det offentlige

Fondes andel af forskningsfinansiering udgjorde 28 % i 2023

Figur 11: Offentlige bevillinger (forskningsbudget) og fondes bevillinger i mio. kr. til forskning 2019-2023 (løbende priser)

The background features several thick, teal-colored wavy lines that curve across the page, creating a modern and abstract design.

Definitioner, metode og kildegrundlag

Definitioner

Forskning

Forskning er defineret ud fra OECD's Frascati Manual og skal opfylde følgende betingelser:

- **Nyhed:** Målet skal være ny viden.
- **Kreativitet:** Forskning er kreativt arbejde baseret på nye koncepter og/eller hypoteser.
- **Usikkerhed:** Forskning indebærer usikkerhed om projektets resultater.
- **Systematik:** Systematisk og planlagt arbejde.
- **Reproducerbarhed:** Forskningen kan gentages af andre forskere, som vil nå til samme resultat.

Fonde og filantropiske foreninger, herunder erhvervsdrivende og almene fonde

I analysen anvender vi generelt betegnelsen "fonde" for både "fonde" og "filantropiske foreninger" for at forenkle teksten. I visse tilfælde skelner vi mellem erhvervsdrivende og almene (ikke-erhvervsdrivende) fonde, hvor det har analytisk relevans. Almene fonde driver slet ikke, eller ikke i nogen særlig grad, erhvervmæssig virksomhed. Erhvervsdrivende fonde har betydelig erhvervsaktivitet, ejer en bestemmende andel i en eller flere virksomheder eller driver egen virksomhed. De kan, men skal ikke, have et almennyttigt formål. De erhvervsdrivende fonde, der indgår i denne analyse, har stort set alle et almennyttigt formål.

Fondene er kategoriseret efter individuelt, årligt bevillingsniveau

Små (<1 mio. kr.), mindre (1-10 mio. kr.), mellemstore (10-50 mio. kr.), store (50-500 mio. kr.) og meget store (>500 mio. kr.).

Bevillinger og udbetalinger

En bevilling er fondens tilsagn om støtte, mens en udbetaling er det faktiske beløb, der udbetales på baggrund af bevillingen. For eksempel kan en fond bevilge midler i 2023 og udbetale dem i 2024, eller store bevillinger kan udbetales over flere år.

Almennyttige og andre bevillinger

Denne analyse inkluderer både almennyttige og ikke-almennyttige bevillinger til forskning, da Danmarks Statistik ikke opgør disse på detaljeret niveau.

Metode og kildegrundlag

Denne analyse anvender en kvantitativ metode baseret på de nyeste data fra [Danmarks Statistiks fondsstatistik](#), inklusive særkørsler foretaget for Fondenes Videnscenter. Beløbene i analysen er opgivet i løbende priser. Fondenes Videnscenter har desuden indhentet information til analyserne fra uddelende fonde og deres årsrapporter mv. der kan belyse udviklingen i konkrete bevillingstal eller give eksempler på forskellige typer af bevillinger og arbejdsformer.

Flere fonde indberetter bevillinger

Antallet af fonde, der har indberettet bevillingsoplysninger til Danmarks Statistik, er steget fra 350 i 2021 til 550 i 2022 for at styrke fondsstatistikens billede af danske fondes uddelinger yderligere.

Analysen fokuserer på de 3.700 fonde, der foretog bevillinger i 2023 ud af Danmarks 8.859 fonde og fondslignende foreninger. Dataindsamlingen omfatter private erhvervsdrivende fonde, almene fonde, selvejende institutioner og udvalgte private foreninger. Bemærk, at opgørelsen kan indeholde fonde, som ikke længere eksisterer, da opdatering af CVR-registret kan være forsinket.

Ved indberetning til Danmarks Statistik kategoriseres hver bevilling entydigt under ét støtteområde, ét virkemiddel samt én modtagertype og én modtagernationalitet. I praksis anvendes bevillinger dog ofte på tværs af flere kategorier.

Sammenligning med Skatteforvaltningens opgørelse

Man kan ikke direkte sammenligne Danmarks Statistiks fondsstatistik med Skatteforvaltningens opgørelse over skattepligtige bevillinger. Selvom almenyttige bevillinger normalt er fradragsberettigede, gælder det ikke altid for erhvervsdrivende fonde, hvor datterselskaber udgør hovedindtægtskilden. Det skyldes den såkaldte prioriteringsregel.

Variierende uddelingsniveau

Store udsving i fondenes bevillingsniveauer kan påvirke fondsstatistikken. Årsagerne til udsving i bevillingsniveauerne kan f.eks. være, at en fond har som praksis hvert tredje til femte år at give regelmæssige og flerårige større bevillinger til et område, at fonden ændrer strategi, eller at de midler, fonden har til rådighed til uddelinger, varierer fra det ene år til det næste. Det kan også have indflydelse på uddelingsniveauerne, hvilke projekter fondene bliver præsenteret for af den omverden, de støtter.

Tidligere års analyser af "videnskabelige formål" kan ikke sammenlignes med denne analyse

Formålet "Videnskabelige formål" blev nedlagt i fondsstatistikken fra og med 2022, og alle forskningsbevillinger er fra 2022 placeret under det støtteformål, forskningsbevillingen vedrører, alternativt under "andre formål".

Ændringen i 2022 giver et bedre overblik over de samlede midler til de enkelte støtteformål, men forskning som virkemiddel er altså spredt ud over disse formål.

Vi har derfor i denne analyse udarbejdet et samlet overblik over fondes bevillinger til forskningsmidler på tværs af de forskellige støtteformål. Det er vigtigt at bemærke, at analysen IKKE kan sammenlignes med de tidligere analyser af videnskabelige formål, da al forskning førhen ikke var samlet under "videnskabelige formål".

Kontakt

Har du spørgsmål eller kommentarer?

Kontakt os på info@fondenesvidenscenter.dk

Du kan finde flere analyser og mere viden om fonde på vores hjemmeside. Her kan du også tilmelde dig vores nyhedsbrev, hvis du vil holdes løbende opdateret om nye udgivelser.

www.fondenesvidenscenter.dk